

**SESAMBUNGAN SINTAGMATIK SAJRONE JENENGE BOCAH
ING KECAMATAN SARADAN KABUPATEN MADIUN
KANG LAIR TAUN 2010-2015**

Iqrar Fandy Putra

Jurusan S1 Pendidikan Bahasa dan Sastra Daerah, Fakultas Bahasa dan Seni, Universitas Negeri Surabaya
iqrar.fandy30@gmail.com

Drs. Sugeng Adipitoyo, M.Si.

Dosen S1 Pendidikan Bahasa dan Sastra Daerah, Fakultas Bahasa dan Seni, Universitas Negeri Surabaya

Abstrak

Jeneng kalebu salah sijine jinise panganggone teges. Jeneng yaiku tembung kanggo nyebut utawa nyeluk wong. Panggolonge jeneng ing panliten iki adhedhasar wujud, yaiku jeneng kang awujud tembung camboran, frase, lan aneksi. Telung perangan kasebut banjur digoleki sesambungan sintagmatike. Adhedhasar bab kasebut, punjere panliten iki yaiku: (1) Apa wae jinise sesambungan sintagmatik kang asipat enkapsulatif sajrone jenenge bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun kang lair taun 2010-2015? (2) Apa wae jinise sesambungan sintagmatik kang asipat dhistributif sajrone jenenge bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun kang lair taun 2010-2015? Tujuan panliten iki yaiku ngandharake lan njlentrehake jinise sesambungan sintagmatik kang asipat enkapsulatif lan dhistributif sajrone jenenge bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun kang lair taun 2010-2015.

Panliten iki kalebu jinis panliten linguistik dheskriptif kang asipat sinkronis. Dhata sajrone panliten iki yaiku jenenge bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun kang lair taun 2010-2015. Dhata kasebut diolehi saka nyatheti jenenge bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun kang lair taun 2010-2015. Sabanjure, dhata kasebut dijlentrehake kanthi jlentrehan struktur batin kanggo ngerteni sesambungan sintagmatike.

Jenenge bocah sing kasil diklumpukake ana 200, kang kaperang adhedhasar wujud. Jeneng kang awujud tembung camboran ana 120, frase ana 45, lan aneksi ana 35. Asile panliten iki nuduhake yen jeneng nduweni sesambungan sintagmatik kang dijlentrehake lumantar tabel-tabel, saengga diweruhi jinise sesambungan sintagmatik kang cacah ana 2, yaiku enkapsulasi lan dhistribusi.

Tembung wigati : sesambungan sintagmatik, jeneng, bocah.

PURWAKA

Landhesane Panliten

Jeneng mesthi diduweni dening kabeh manungsa. Saben manungsa siji lan sijine ora nduweni jeneng sing padha persis, dene ana sing padha mung salah siji tembung utawa maksude sing padha. Jeneng yaiku tembung kanggo nyebut utawa nyeluk wong (panggonan, kewan, kadadayan, lan sapanungale) (KBBi 2001:773). Tegese jeneng kerep dipadhakake karo tegese aran padhal kelorone nduweni teges sing beda nadyan meh padha. Jeneng mung mligi kanggo wong, dene aran kanggo nengeri lan nyebutake samubarang saliyané wong. Jeneng uga kalebu panganggone teges ing semantik.

Saben-saben dhaerah nduweni titikan jeneng kang beda-beda. Pamedane ana ing jeneng kulawarga (*marga*). Jeneng kulawarga iki adhedhasar status sosial, ekonomi, lan pendhidhikan. Kayata jeneng ing Bali kang umume dawa. Jenenge wong Bali dawa jalaran ing ngarepe jeneng kasebut diwenahi kasta utawa jeneng kulawarga lan urutane kelairan. Jeneng-jeneng kasbut beda karo jeneng-jeneng sing ana ing Jawa. Jeneng-jeneng ing Jawa jaman mbiyen umume nganggo satembung kang dijupuk saka urutan, lan wayah utawa wektu kelairan. Jarang ana sing nganggo jeneng

kulawarga ing Jawa. Nanging jaman saiki wis ana pengaruh saka basa-basa manca, jenenge wong malih akeh variasine sing mbiyen mung dumadi saka satembung saiki luwih saka satembung malah ana sing nganti limang tembung. Ora mung cacahé tembung sing akeh, jeneng jaman saiki campuran saka pirang-pirangane tembunga saka basa manca. Uga ana jeneng sing asale saka singkatane jenenge wong tuwane, kang ndadekake jeneng kasebut rada angel anggane negesi.

Panliten ngenani sesambungan sintagmatik lan jeneng pancen wis tau diandharake, kabukten ing panlitene Taukit taun 2013 kanthi irah-irahan “Wujud lan Teges Jenenge Wong Jawa Metropolitan ing Kutha Surabaya”. Panlitene Taukit ngandharake wujud lan tegese jenenge wong Jawa ing Kutha Surabaya. Panliten kasebut mung nggoleki wujud lan tegese jenenge wong Jawa metropolitan ing kutha Surabaya. Adhedhasar wujud jeneng diperang dadi telu yaiku tembung, frase, lan aneksi. Lan adhedhasar tegese diweruhi yen jeneng nduweni sipat sing kharismatik, idheasional, lan insidental. Sabanjure panliten “Sesambungan Paradigmatik lan Sintagmatike Leksikon ing Dolanan” dening Desiani taun 2016. Panlitene Desiani iku wis ngandharake anane sesambungan sintagmatik ing leksikon dolanan kang diperang dadi loro yaiku obag lan

jithungan. Jinise sipat sesambungan sintagmatik uga wis dijilntrehake.

Adhedhasar bukti panliten ing ndhuwur sipat sesambungan sintagmatik bisa digunakake kanggo ngandharake lan njilntrehake jenenge bocah. Dadi panliten iki luwih mligine ngonceki ngenani sesambungan sintagmatik sajrone jenenge bocah. Sesambungan sintagmatik sajrone jenenge bocah iki kanggo mangerteni apa wae jinise sesambungan sintagmatik sing ana sajrone jeneng, mligine jenenge bocah. Jenenge bocah saiki wis akeh kepengaruh saka basa-basa manca. Wewatesane objek panliten iki yaiku sesambungan sintagmatik sajrone jenenge bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun sing lair taun 2010-2015.

Punjere lan Undere Panliten

Adhedhasar lelandhesan ing ndhuwur, punjere panliten iki yaiku sesambungan sintagmatik sajrone jenenge bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun sing lair ing taun 2010-2015. Saka punjer ing ndhuwur undere panliten ing ngisor iki.

- 1) Apa wae jinise sesambungan sintagmatik kang asipat enkapsulatif sajrone jenenge bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun sing lair ing taun 2010-2015?
- 2) Apa wae jinise sesambungan sintagmatik kang asipat dhistributif sajrone jenenge bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun sing lair ing taun 2010-2015?

Tujuwan Panliten

Tujuwan umum panliten iki yaiku ngandharake lan njilntrehake :

- 1) jinise sesambungan sintagmatik asipat enkapsulatif sajrone jenenge bocah kang lair taun 2010-2015 Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun; lan
- 2) jinise sesambungan sintagmatik asipat dhistributif sajrone jenenge bocah kang lair taun 2010-2015 Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun.

Paedahe Panliten

Paedah panliten iki diperang dadi loro, yaiku paedah teoritis lan paedah praktis. Andharane kaya ing ngisor iki.

1) Paedah Teoretis

Asil panliten iki kanggo panliten ilmu basa Jawa, bisa ngrembakakake ilmu basa Jawa mligine bidhang semantik basa Jawa topik jeneng sing wis ana sadurunge. Saliyane iku uga kanggo sumbangan tumrap panliten jeneng mligine ngenani sesambungan sintagmatik sajrone jeneng.

2) Paedah Praktis

Asil panliten iki dikarepake dadi sumber pangrembakane materi pasinaon basa Jawa ing sekolahanutawa pawiyatan luhur mligine piwulang bab sesambungan sintagmatike jeneng kang migunani sapa wae kang nyinaoni bab kasebut.

Watesane Panliten

Wewatesane panliten iki diperang ana 3, kang kapisan yaiku sesambungan sintagmatik. Kapindho yaiku wujud, sipat, lan tegese jeneng. Dene kang katelu yaiku jenenge bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun sing lair ing taun 2010-2015.

Panjilntrehe Tetembungan

Supaya ora kleru anggone ngerteni tetembungan kang digunakake sajrone panliten iki, mula perlu diandharake panjilntrehe tetembungan sajrone panliten iki. Panjilntrehe tetembungan kang digunakake sajrone panliten iki diandharake ing ngisor iki.

- 1) Sesambungan sintagmatik yaiku sesambungan ing antarane perangan basa sajrone tataran sejajar. (Kridalaksana, 2008:223)
- 2) Enkapsulasi yaiku jinise sesambungan sintagmatik minangka komponen makna saka *modifikasi* sintagmatik.
- 3) Dhistribusi yaiku jinise sesambungan sintagmatik kang sakabehe kalungguhan sing bisa dipanggoni unsur basa.
- 4) Jeneng yaiku tembung kang dingo kanggo jejuluk jenenge wong utawa samubarang (panggonan, kewan, kadadeyan, lan sapanunggal) (KBBI 2001:773). Jeneng meh padha karo aran, jeneng digunakake kanggo nengeri wong, dene aran digunakake kanggo nengeri lan nyebutake samubarang saliyanane wong. Jeneng bisa diperang dadi jeneng jangkep, celukan, julukan, lan wadanan.

TINTINGAN KAPUSTAKAN

Konsep-Konsep ing Panliten iki

Konsep-konsep ing panliten iki ana loro, yaiku konsep ngenani jeneng lan konsep-konsep ngenani sesambungan sintagmatik. Konsep-konsep kasebut diandharake luwih cetha ing ngisor iki.

1. Jeneng

Andharan ngenani jeneng bisa dibage dadi lima yaiku tegese, titikane, sipate, satuwan-satuwan linguistik kang dadi wujud jeneng, lan sumber-sumber leksikone jeneng. Andharan ngenani jeneng dibage kaya mangkene.

a. Tegese Jeneng

Jeneng iku bisa ditegesi maneka warna, ing antarane kaya andharan ngenani tegese jeneng miturut para filosof kang wis misuwur kayata Scorates (469-322 SM), Plato (429-348 SM), lan Aristoteles (384-322 SM). Ing kene scorates (469-322 SM) ngandharake, jeneng iku kudu trep marang sipat kang dadi pathokan marang apa kang arep diwenehi jeneng. Miturut Plato (429-348 SM) yen tegese jeneng iku ana sesambugane antarane jeneng karo barang, kang dadi *label* utawa tetenger saka barang iku utawa kadadeyan (tembung-tembung bisa diarani jeneng). Dene miturut, Aristoteles (384-322 SM) ngandharake yen tegese jeneng yaiku perkara prajanjian sajrone klompok masyarakat tartamtu.

F.C. Stork (1972:148) lan Chaer (1990:43-52) uga sarujuk karo andharane telung ahli filosof kasebut ngenani tegese jeneng. Miturut F.C. Stork (1972:148), proses pawewehe jeneng iku bisa dianggo sajrone jeneng lan aran. Miturut Chaer (1990:43-52), jeneng yaiku minangka proses kanggo mujudake salah sijine lambang kang nengenake ngenani gegayutan utawa pantes kang ana ing sanjabane basa. Ing kene, tegese jeneng mung kawangun minangka salah sijine wujud *konvensi* utawa prajanjian kanggo budhaya tartamtu. Saliyane iku, Fatimah (1992:47), Riyadi (1999:80) lan Ullman (2009:85) uga nyengkuyung andharane keloro ahli ing nduwur ngenani jeneng. Miturut Fatimah (1993:47), tegese jeneng yaiku tembung-tembung kang dadi *label* utawa tetenger kanggo saben makhluk, barang, tumindak, lan kadadayan ing donya iki. Riyadi (1999:80) ngandharake yen tegese jeneng yaiku tembung kang nduweni kagunan kango nuduhake saben wong utawa nduweni kagunan pratandha titikane saben wong. Dene Ullman (2009:85) uga ngandharake yen tegese jeneng yaiku jeneng dititiki dening saben wong kang nduweni jeneng, mula jeneng iku bisa nggambarake *reputasi*, becik, lan ala.

Saliyane andharan saka para ahli ngenani jeneng kasebut, ing kene uga diandharake ngenani tegese jeneng miturut kamus-kamus basa kang wis ana. Bausastra Jawi (Poerwadarminta, 1937:336) lan Kamus Jangkep Jawa Indonesia (Utomo, 2009:136) ngandharake yen jeneng iku padha karo nama utawa jejuluk. Dene KBBI (*Kamus Besar Bahasa Indonesia Edhisi I,II,III*, 1988:607) diandharake yen jeneng iku tembung kang dingo kanggo jejuluk jenenge wong utawa samubarang (panggonan, kewan, kadadayan, lan sapanunggal).

Jeneng lan aran iku kalebu topike semantik yaiku bab panganggone teges lan kelorone nduweni teges kang beda. Jeneng mung digunakake kanggo nengeri lan nyebutake wong, dene aran digunakake kanggo nengeri lan nyebutake samubarang saliyanane wong.

Saka sakehe andharan ngenani tegese jeneng miturut para ahli lan bausastra, bisa didudut yen jeneng yaiku panganggone teges kang nengeri lan nyebutake wong lan satuwan-satuwan linguistik kang arupa tembung, frase, lan aneksi kang nduweni maksud lan teges, dene aran digunakake kanggo nengeri lan nyebutake samubarang saliyanane wong.

b. Titikane Jeneng

Miturut Ullman (2009:86) jeneng nduweni limang titikan, yaiku (1) jeneng nduweni sipat kang mligi tegese saben tembung-tembung kang digawe jeneng iku nduweni sipat lan teges maneka warna, (2) jeneng kanggo tetenger, maksude jeneng iku bisa dadi tetenger yaiku saka jeneng bisa dingerteni kepriye tetengere lan sipate wong kasebut, (3) jeneng nduweni sipat wantah utawa entar, tegese kang dadi sipat wantahe jeneng yaiku jeneng iku dhewe sing nduweni wujud apa anane lan kang dadi sipat entare jeneng yaiku ana sajrone jeneng iku dhewe sing ngandhut teges utawa donga, (4) jeneng nduweni titikan pambada tegese saben tembung kang dingo jeneng iku nduweni teges beda-beda, (5) jeneng kang titikane gramatikal tegese jenenge wong kasebut

nggunakake basa kang maneka warna, tuladhane saka Basa Arab, Basa Jawa, Basa Indonesia, Basa Inggris, lan sapiturute.

Saka andharan ing ndhuwur ngenani titikane jeneng, kang wigati banget yaiku titikan jeneng sing bisa dadi tetenger amarga jeneng bisa digunakake kanggo nemtokake tetengere wong. Saengga saka jenenge wong bisa ngerteni tetengere wong kasebut gegayutan karo etnisitas lan struktur sosial masyarakate. Jeneng bisa nengeri etnise wong kang nduwe jeneng kasebut, kayata jenenge wong Batak, jenenge wong Bali, Jenenge wong Jawa, lan sapiturute. Kang kapindho, jeneng gegayutan karo struktur sosial masyarakate wong kang nduweni jeneng kasebut, kayata jinis kelamin, agama, lan status ekonomi sosial.

Jeneng minangka tetengere wong bisa nengeri jinni kelamine wong kang nduweni jeneng kasebut yaiku jinis kelamine lanang utawa wadon. Andharan kasebut salaras karo andharane Uhlenbeck (1982:371) kang ngandharake yen jenenge wong iku dibeda-bedakake miturut jinis kelamine. Saliyane iku, jeneng minangka tetengere wong bisa kanggo niteni agamane wong kang nduweni jeneng kasebut kayata Agama Islam, Agama Kristen, Agama Hindu, Agama Buddha, Agama Konghucu, lan sapanunggal.

Jeneng minangka tetengere wong bisa nengeri status sosiale wong. Andharan kasebut slaras karo andharane Uhlenbeck (1982:371) kang ngandharake yen status sosiale wong iku nengeri jenenge wong. Status ekonomi sosial bisa nengeri jenenge wong yen wong kasebut kalebu golongan masyarakat ngisor utawa golongan masyarakat dhuwur. Saliyane iku, jeneng minangka tetengere wong bisa nengeri tingkat pendhidhikan wong tuwane anggone menahi jeneng. Andharan kang kaya mangkono iku uga ora slaras karo andharane Uhlenbeck (1982:371) kang ngandharake yen tingkat pendhidhikan wong tuwane anggone menahi jeneng kalebu sajrone status ekonomi sosial wong tuwane, saengga tingkat pendhidhikan wong tuwane anggone menahi jeneng uga bisa nengeri jenenge wong kasebut.

c. Sipate Jeneng

Miturut ilmu semantik saka pamawase Robert lan Henry (1993), jenenge wong iku nduweni sipat kang kinandhut sajrone jeneng kasebut adhedhasar *orientasi* pawewehe jeneng. Sipate jeneng kasebut bisa diperang dadi telu, yaiku (1) jenenge wong kang asipat *kharismatik*, (2) jenenge wong kang asipat idheasional utawa *konseptual*, lan (3) jenenge wong kang asipat insidental.

d. Satuwan-Satuwan Linguistik kang Dadi Wujude Jeneng

Satuwan linguistik kang dadi wujude jeneng cacahane ana telung jinis, yaiku tembung, frase, lan aneksi. Jeneng kang awujud tembung kaperang dadi loro, yaiku jeneng kang awujud tembung dhewe kang diandharake dening Uhlenbeck (1982:373-384) lan jeneng kang awujud tembung camboran kang diandharake dening Prawiroatmodjo (1955:76). Saliyane iku, jeneng kang awujud frase diandharake dening Arifin (1983) lan jeneng

kang awujud aneksi diandharake dening Mees (1953:58-59).

2. Konsep ngenani Sesambungan Sintagmatik

Wujud tandha basa bisa dijlentrehake kanthi nintingi sesambungan *asosiatif*, yaiku sesambungan kang asipat paradigmatis lan sintagmatik (Saussure, 1996:17). Sesambungan kang asipat sintagmatik yaiku sesambungan ing antarane perangan basa sajrone tataran *linier* utawa sejajar. Ateges sesambungan perangan basa kasebut ana ing sajrone tataran wicara, saora-orane bisa arupa frase lan ukara. Tuladhane ing frase, 'manuk ngoceh' lan 'wedhus ngembek'. Frase kasebut antara tembung siji lan sijine ana sambungane yaiku 'manuk' mesthi 'ngoceh' lan 'wedhus' mesthi 'ngembek'. Sesambungan ing kasebut uwis ajeg, ora bisa dioahi maneh. Yen diowahi bakal ngowahi tegese. Tegese swarane 'wedhus' ora bisa 'ngoceh' lan 'manuk' ora bisa 'ngembek'.

Panemune Saussure ing ndhuwur slaras karo panemune Kridalaksana. Miturut Kridalaksana (2008:223), sesambungan sintagmatik ngenani sesambungan *linier* antarane perangan-perangan basa sajrone tataran tartamtu. Tuladhane sesambungan antarane tembung dheweke, dolanan, lan bal. sesambungan kasebut diarani sesambungan *in presentia*. Supriyarno uga nduweni panemu kang meh padha karo andharan ing ndhuwur. Miturut Supriyarno, sesambungan sintagmatik uga diarani *in presentia*, yaiku sesambungan antarane perangan-perangan kang ana sajrone pocapan kasebut kasusun kanthi urutan, sipate linier.

Djajasudarma uga nduweni panemu ngenani sesambungan sintagmatik. Sesambungan sintagmatik yaiku sesambungan antarane perangan sajrone sawijine pocapan, mula saka kuwi diarani sesambungan *in presentia* (Djajasudarma, 2013:110). Sesambungan iki asipat *horizontal* utawa *linier*, ora ana ing saben tataran basa, jalaran alesan teges (logika semantik).

Adhedhasar andharan ing ndhuwur bisa dimangerteni yen sesambungan sintagmatik minangka sesambungan ing antarane perangan basa kang asipat linier utawa sejajar lan sesambungan sintagmatik iki ana sajrone tetembungan minangka perangan saka panganggone teges.

a. Jinise Sesambungan Sintagmatik

Sesambungan sintagmatik minangka sesambungan ing antarane perangan basa kang asipat *linier* utawa *sejajar* lan sesambungan sintagmatik iki ana sajrone tetembungan minangka perangan saka panganggone teges. Supaya luwih cetha ngenani jinise sipat sesambungan sintagmatik, bisa dideleng andharan ing ngisor iki.

1) Enkapsulasi

Enkapsulasi yaiku komponen makna saka *modifikasi* sintagmatik. Lyons (1977:262) ngandharake yen *modifikasi* sintagmatik iku saka tembung kang luwih umum utawa kanthi nggunakake tembung tunggal kang luwih mligi. Tuladhane tembung 'mlarat' kang tegese 'wong kang bondha donyane ora akeh' minangka

sintagma saka [+manungsa] lan [-bandha]. Sabanjure ing babagan liya ing salah sawijine basa kang nggunakake tembung tunggal kang dikira-kira nduweni teges kang padha. Upamane tembung kriya 'nyakot' lan 'ndilat'. Tembung 'nyakot' iku mesthi nganggo untu lan 'ndilat' iku mesthi nganggo ilat.

Adhedhasar andharan ing ndhuwur bisa dingerteni komponen tembung saka komponen *modifikasi* sintagmatik minangka enkapsulasi. Mula enkapsulasi rasa 'untu' mesthi sesambungan karo 'nyakot' jalaran nyakot iku nganggo 'untu' lan enkapsulasi rasa 'ilat' sesambungan karo 'ndilat' jalaran 'ndilat' iku nganggo 'ilat'.

2) Dhistribusi

Konsep dhistribusi minangka konsep kang linuwih sajrone titingan struktural, jalaran saben-saben *klasifikasi* perangan basa iku adhedhasar konsep dhistribusi. Perera (2004:92) ngandharake yen makna struktural diwujudkan sajrone sipate sesambungan sintagmatik perangan-perangan tembung kang mujudake ukara. Mula *klasifikasi* dhistribusi bisa digunakake kanggo ngandharake lan njlentrehake sipate sesambungan sintagmatik.

Saben perangan-perangan basa iku nduweni dhistribusi kang beda-beda. Miturut pamawase Oka lan Suparno (1994:81), dhistribusi iku bisa asipat *komplementer* lan *parallel*. Dhistribusi *komplementer* yaiku yen perangan-perangan basa kang sesambungan iku ora bisa nyilih tembung liyane, nanging bisa njangkepi ing siji lan sijine. Dene dhistribusi *parallel* yaiku yen perangan-perangan basa kang sesambungan iku bisa nyulih ing antarane siji lan sijine. Dhistribusi iki padha kaya kang dijlentrehake Lyons (1955:70-71) ngenani sipate dhistribusi yaiku dhistribusi *komplementer* lan dhistribusi *ekuivalen*. Arane dhistribusi *ekuivalen* padha karo dhistribusi *parallel*.

Saliyane iku, Lyons (1955:73) uga ngandharake yen saben-saben perangan basa nduweni *fungsi kontrastif* utawa *kombinatorial*, saengga luwih cethane yen ana rong perangan basa ora kontras, jalaran ana perangan saka basa kasebut kang padha dhistribusine. Mula perangan basa kang ana ing sajrone wilayah tartamtu, nanging ora kontras antarane siji lan sijine diarani *variasi bebas*. Sabanjure Lyons ngandharake yen *variasi bebas* ing fonologi lan semantik minangka *variasi bebas (ekuivalensi fungsi)* sajrone konteks) lan *ekuivalensi dhistribusi* (ana ing deretan konteks kang padha).

Teori kanggo Panliten Iki

Teori kanggo njlentrehake tembung-tembung sajrone jenenge bocah yaiku nggunakake teori semantik struktur dalam. Chomsky sajrone Gudai (1989:28-29) ngandharake yen jlentrehan struktur batin utawa *deep structure* yaiku kanggo ngandharake sesambungane makna sajrone tembung kang ora bisa uwal saka andharan sesambungan makna tembung ing sajrone ukara. Pamawase Chomsky kasebut slaras karo panemune Gudai (1989:28-29) kang ngandharake ngenani sesambungan makna leksikal lan makna gramatikal. Mula saka iku, ana sesambungane karo andharan ngenani teori sintaksis lan semantik.

Panemune Gudai ing ndhuwur slaras karo panemune Kridalaksana (sajrone Oka lan Suparno, 1994:86) kang ngandharake yen struktur batin yaiku struktur kang dianggep dadi lelandhesane ukara utawa klompok tembung, kang ngandhut sakabehe *informasi* kang dibutuhake kanggo *interpretasi* sintaksis lan semantis ukara, lan kang ora nyata kanthi cara langsung saka *deret linier* ukara utawa klompok tembung kasebut.

Saliyane iku, Kridalaksana (2008:227) uga ngandharake yen struktur batin (*deep structure*) yaiku *output* saka kaidah struktur frase lan leksikon lan *input* sajrone transformasi lan komponen semantik. Tuladhane ‘meja kayu’ lan ‘meja kantor’ nduweni struktur lair kang padha, nanging struktur batine beda. ‘Meja kayu’ mujudake ‘sumber’ utawa ‘asal’, dene ‘meja kantor’ mujudake ‘pandarbe’, ‘gunane’, lan sapanunggalane.

Parera (2009:113) uga nduweni panemu yen *deep structure* utawa struktur batin minangka sakabehe guna gramatis lan sesambungan antarane perangan leksikal, kang bisa njlentrehake isine ukara kanthi semantis. Sajrone *deep structure* ditemokake 3 dhasar logika, yaiku: (1) pamerange kelas (leksikon), (2) pamerange sesambungan (sesambungan gramatikal antarane perangan-perangan saka leksikon), lan (3) pamerang sajrone guna.

Adhedhasar andharane para ahli basa ing ndhuwur bisa dingerteni yen jlentrehan struktur batin digunakake kanggo nuduhake sipate sesambungan sintagmatik. Sajrone jlentrehan struktur batin ana sesambungan antarane teori sintaksis lan semantik.

TATACARANE PANLITEN

Titikane Panliten

Titikane panliten kang bakal diandharake ing kene diperang dadi loro, yaiku ngenani jinise panliten lan sipate panliten. Supaya luwih gamblang, bisa dideleng andharan ing ngisor iki.

1. Jinise Panliten

Panliten kanthi irah-irahan “Sesambungan Sintagmatik sajrone Jenenge Bocah kang Lair Taun 2010-2015” iki kalebu panliten linguistik deskriptif. Djajasudarma (1993:8) ngandharake menawa panliten dheskriptif yaiku sawijine metodhe panliten sing tujuwane nggawe dheskripsi; tegese nggawe gambaran, lukisan kanthi cara sistematis, faktual, lan akurat ngenani dhata, sipat-sipat, lan sesambungane fenomena sing ditliti.

2. Sipate Panliten

Panliten iki kalebu panliten kang asipat sinkronis, yaiku panliten basa kang dilakoni kanthi nlti *fenomena* sawijine basa ing wektu tartamtu saengga sipate dheskriptif (Mahsun, 2014:85). Diarani mangkono jalaran basa kang dianggo yaiku basa Jawa ing jaman saiki. *Fenomena* kang ditliti yaiku jenenge bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun.

Ubarampene Panliten

Ubarampe sajrone panliten iki kaperang dadi telu, yaiku (1) dhata lan sumber dhatan panliten,

(3) instrumen panliten. Perangan kasebut diandharake ing ngisor iki.

1. Dhata lan Sumber Dhata Panliten

Dhata sajrone panliten iki yaiku dhata primer kang arupa tembung-tembung ing basa Jawa. Sudaryanto (2015:224) ngandharake, kang diarani dhata primer yaiku dhata kang arupa panganggone arupa lisan lan tulisan. Dhata sajrone panliten iki yaiku jenenge bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun sing Lair Taun 2010-2015. Slaras karo panemune Sudaryanto ing ndhuwur, sumber dhata panliten iki yaiku jenenge bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun sing Lair Taun 2010-2015.

3. Instrumen Panliten

Instrumen miturut Moleong (2014:168) yaiku piranti panliten kanggo nglumpukake dhata. Instrumen panliten kang utama yaiku panliti iku dhewe, amarga panliti luwih ngerti kahanan lan nduweni kuwasa nemtokake samubarang. Dene instrumen panyengkuyunge yaiku piranti kang digunakake nalika nganakake panliten kayata piranti kanggo nulis, kang digunakake kanggo nyatheti jenenge bocah.

Tatacarane Panliten

Urut-urutane tatacarane panliten iki yaiku, nggunakake telung tata cara panliten yaiku (1) nglumpukake dhata, (2) njlentrehake dhata, lan (3) nyuguhake jlentrehane dhata. Saben-saben tata cara mau nduweni metodhe lan teknik kang beda. Metodhe lan teknik kasebut diandharake ing ngisor iki.

1. Tatacara Nglumpukake Dhata

Tata cara kanggo nglumpukake dhata ing panliten iki yaiku nggunakake metodhe dhistribusional. Djajasudarma (1993:60) ngandharake, metodhe dhistribusional yaiku metodhe sing nganggo alat panemtu komponen basa iku dhewe. Saka andharan ing ndhuwur dhata jenenge bocah dadi panemtu ing panliten iki.

Metodhe dhistribusional bisa ditrapake kanthi teknik cathet. Mahsun (2006:93-94) ngandharake, teknik cathet yaiku nyathet apa kang cundhuk lan dibutuhake dening panliti kanggo panliten iki. Sing perlu dicathet ing panliten iki yaiku jenenge bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun sing lair tahun 2010-2015.

Saka teknik kang digunakake ing ndhuwur, mula tata cara nglumpukake dhata ing panliten iki yaiku : (1) golek dhata jenenge bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun sing lair yaun 2010-2015, (2) dhata kang dibutuhake banjur dicathet dening panliti, lan (3) sawise nyethet dhata jeneng bocah kasebut banjur digolongake adhedhasar wujud.

2. Tatacara Njlentrehake Dhata

Adhedhasar dhata kang wis diklumpukake kanthi nggunakake metodhe lan teknik nglumpukake dhata, banjur diidentifikasi lan diklasifikasi. Sabanjure dijlentrehake kanthi nggunakake metodhe lan teknik jlentrehan dhata. Ing panliten iki dhatane dijlentrehake

nggunakake jlentrehan struktur batin. Dhatane yaiku arupa jenenge bocah.

Saliyane nggunakake struktur batin, metodhe kang digunakake kanggo ngandharake lan njlentrehake jinise sipat sesambungan sintagmatik yaiku metodhe agih utawa metodhe dhistribusional. Metodhe dhistribusional yaiku metodhe analisis dhata kang pirantine saka perangan basa iku dhewe dadi perangan kang nemtokake analisis (Sudaryanto, 2015:18).

Metodhe dhistribusional ana pitung teknik, yaiku *teknik lesap (delesi)*, *teknik ganti (substitusi)*, *teknik perluas (ekspansi)*, *teknik sisip (interupsi)*, *teknik balik (permutasi)*, *teknik ubah ujud (parafrasa)*, lan *teknik ulang (repetisi)* (Sudaryanto, 2015:42). Adhedhasar maneka teknik sajrone metodhe dhistribusional iku, teknik kang dianggep salaras karo prelune lan tujuwane njlentrehake jinise sipat sesambungan sintagmatike jenenge bocah yaiku *teknik ganti (Substitusi)*.

Teknik ganti yaiku teknik njlentrehake dhata kanthi cara ngganti unsur satuwan basa nggunakake unsur satuwan basa uga, yaiku unsur satuwan basa pangganti (Sudaryanto, 2015:59). Aasile saka teknik ganti iki arupa tuturan kang ditampa lan tuturan kang ora bisa ditampa. Gunane teknik ganti yaiku kanggo ngerteni kategori utawa kelase unsur kang kaganti, unsur ginanti, lan unsur pangganti, mligine yen tataran pangganti padha karo tataran kang kaganti utawa tataran ginanti.

3. Tatacara Nyuguhake Asil Panjentrehe Dhata

Cara nyuguhake asil njentrehan dhata ing panliten iki yaiku kanthi ngandharake asil njlentrehake dhata kang awujud laporan katulis ngenani sakabehe kang wis diasilake sajrone panliten. Tata cara nyuguhake asil panliten uga kanthi cara informal utawa nggunakake tembung-tembung kang lumrah kaya biyasane. Bab iki slaras karo pamawase Sudaryanto (2015:241) kang ngandharake yen metodhe kanggo nyuguhake asil panliten ana loro, yaiku kanthi nggunakake cara *formal* lan *informal*.

Nyuguhake asil panjentrehan dhata kanthi cara *formal* yaiku nyuguhake asil panliten kanthi cara nggunakake angka-angka lan kodhe-kondhe. Dene nyuguhake asil panliten kanthi cara nggunakake tembung-tembung kang biyasa supaya bisa dingerteni lan dipahami dening saben pawongan kang maca asil panliten iki.

ANDHARAN LAN ASILE PANLITEN

Jinis Sipat Sesambungan Sintagmatik sajrone Jenenge Bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun sing Lair Taun 2010-2015

Adhedhasar jinise sesambungan sintagmatik, jinise sipat sesambungan sintagmatik sajrone jenenge bocah diperang dadi 2, yaiku (1) sesambungan sintagmatik kang asipat enkapsulatif sajrone jenenge bocah, lan (2) sesambungan sintagmatik kang asipat dhistributif sajrone jenenge bocah. Kaloro perangan kasebut bakal diandharake kanthi gamblang kaya ing ngisor iki.

1. Sesambungan Sintagmatik kang Asipat Enkapsulatif sajrone Jeneng Bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun sing Lair Taun 2010-2015 Adhedhasar Wujude

Sesambungan sintagmatik kang nduweni sipat enkapsulatif tegese, komponen tembung saka komponen *modifikasi* sintagmatik minangka enkapsulasi. Kanggo gampang kaya tuladha enkapsulasi rasa ‘irung’ sesambungan karo ‘ngambu’. Tembung kriya ‘ngambu’ kuwi ing antarane komponen tembung utawa komponen maknane mesthi nganggo ‘irung’. Ora mungkin yen ngambu kuwi nganggo mripat.

Adhedhasar wujude jenenge bocah kaperang dadi telu, yaiku 1) jeneng bocah awujud tembung lan tembung camboran, 2) jeneng bocah awujud frase, 3) jeneng bocah awujud aneksi. Luwih cethane dijlentrehake ing ngisor iki.

a. Sipate Sesambungan Sintagmatik kang Asipat Enkapsulatif sajrone Jeneng Bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun sing Lair Taun 2010-2015 awujud Tembung Camboran

Satuwan linguistik kang dadi wujud jeneng yaiku tembung camboran. Tembung camboran uga kalebu salah siji arane tembung kang adhedhasar saka wujud tembung. Tembung camboran yaiku tembung loro utawa luwih kang digandheng dadi siji lan nduweni teges anyar sarta uga ana jeneng kang awujud tembung camboran kang biyasane kadadeyan saka telung tembung nganti papat utawa limang tembung.

Tabel 4.1
Jeneng kang Asipat Kharismatik

No.	Jeneng	Sipat Kharismatik		
		Agamawan	Negarawan	Artis
1	Andika Pratama	-	-	√
2	Ilham Nur Ibrahim	√	-	-
3	Moehammad Zidane Albaqi Yasin	√	-	√
4	Mohammad Wahid Ridwan	√	√	-
5	Muhammad Aziz Saputra	√	-	√
6	Muhammad Ilham Fairus	√	-	-
7	Muhammad Nur Kholis	√	-	-
8	Sayyid Ahmad Rahmatullah	√	-	-
9	Zulkarnaen Nur Cahyono	√	-	-

Adhedhasar tabel ing ndhuwur, bisa diweruhi yen jeneng-jeneng ing ndhuwur asipat enkapsulatif amarga

ora nduweni sipat liyane mung kharismatik wae. Tandha centhang (√) nuduhake yen tembung kasebut bisa ditampa, dene tandha setrip (-) nuduhake yen tembung kasebut ora bisa ditampa. Dhata nomer (2), (6), (7), (8), lan (9) nuduhake jeneng asipat kharismatik agamawan kang raket sesambungane. Jeneng sing asipat kharismatik agamawan ing ndhuwur meh kabeh gawe jenenge Nabi Muhammad minangka wong sing gawa umat manungsa marang keslametan. Saliyane gawe jeneng Nabi uga ana sing gawe jeneng *sahabat* Nabi, liya liyane sing isih ana sesambungane karo Nabi. Dhata (3), (4), lan (5) nuduhake jeneng kang campuran antarane agamawan lan negarawan, lan campuran antarane agamawan lan artis. Dene dhata nomer (1) nuduhake jeneng kang asipat kharismatik artis yaiku salah siji artis saka Indonesia sing jenenge uga Andhika Pratama. Dadi bisa didudut yen jeneng kang mung gawe sipat jeneng kharismatik iku nduweni sipat sesambungan sintagmatik enkapsulatif.

Tabel 4.2
Jeneng kang Asipat Idheasional

No.	Jeneng	Sipat Idheasional		
		Keslametan	Panguripan	Dedeg
1	Agus Nur Rohman	-	√	-
2	Anggraeni Khusnul Khotimah	√	-	-
3	Arrofi Putra Pratama	-	√	-
4	Arya Ridho Pratama	-	√	-
5	Bagas Aditya Pratama	-	√	-
6	Berlin Verlina Putri	-	√	-
7	Cantika Cinta Sanjayanti	-	-	√
8	Dava Wijaya Putra	-	√	-
9	David Dwi Prayoga	-	-	√
10	Dendi Dwi Agung	-	√	-
11	Devi Dwi Azizah	-	-	√
12	Devina Tri Utami	-	-	√
13	Dimas Prastyo	-	√	-
14	Dinda Ayu Safitri	-	-	√
15	Dyah Ayu	-	-	√
16	Effendi Tri	-	√	-

17	Prastyo Evan Dwi Cahyono	-	-	√
18	Ezar Raditya Pratama	-	√	-
19	Farid Miftakul Huda	√	-	-
20	Fitry Dwi Astuti	√	-	-
21	Frensi Alfino	-	√	-
22	Icha Ayu Bulan	-	-	√
23	Intan Rahmawati	-	-	√
24	Jeny Rahmatia Ayu	-	-	√
25	Laila Azizah	-	√	-
26	Panji Adhi Pratama	-	-	√
27	Prastyo Budi Utomo	√	-	-
28	Raka Dwi Bastian	-	√	-
29	Rezza Putra Pratama	-	√	-
30	Richa Dwi Sri	-	√	-
31	Rizky Dwi Saputra	-	√	-
32	Roni Irmansyah	-	√	-
33	Samuel Satria Wicaksana	√	-	-
34	Sheila Melati Putri Renata	-	√	-
35	Widya Ayu Dewi	-	-	√

Adhedhasar tabel 2 ing ndhuwur jeneng idheasional kang asipat enkapsulatif mung nduweni dedonga wae, ora diseseli sipat jeneng sing liya kayata kharismatik lan insidental. Tandha centhang (√) nuduhake yen tembung kasebut bisa ditampa, dene tandha setrip (-) nuduhake yen tembung kasebut ora bisa ditampa. Jeneng-jeneng kasebut mung murni donga saka sing menehi jeneng marang sing nduwe jeneng. Dhata (2), (19), (20), (27), lan (33) nuduhake jeneng kasebut mung nduweni teges donga kangge keslametan sajrone uripe. Wong yen slamet uripe bakal lancar samubarange sing ana ing donya uga sing neng alherat. Dhata (1), (3),

(4), (5), (6), (8), (10), (13), (16), (18), (21), (25), (28), (29), (30), (31), (32), lan (34) nuduhake jeneng kasebut nduweni donga mung kangge panguripane. Dikarepake panguripane bisa mulya. Dene dhata (7), (9), (11), (12), (14), (15), (17), (21), (23), (24), (26), (32), (33) lan (35) tegese jeneng kasebut mung ngandhut donga kangge dedeg sing nduweni jeneng. Maksude donga kangge dedeg yaiku sing diwenehi jeneng dikarepake nduweni praupan sing ayu utawa nggantheng.

Tabel 4.3
Jeneng kang Asipat Insidental

No.	Jeneng	Sipat Insidental		
		Temporal	Aksidental	Lokasional
1	Alif Februar Pratama	√	√	-
2	Hikmah Octa Fajrina	√	√	-
3	Juni Purnamasari	√	√	-
4	Rina Meysari	√	√	-
5	Septian Adi Purnomo	√	√	-

Adhedhasar tabel 3 ing ndhuwur, mung ana limang jeneng sing kalebu sesambungan sintagmatik kang asipat enkapsulatif. Dhata kasebut kalebu sesambungan sintagmatik enkapsulatif bisa dititiki jeneng kasebut ora bisa dilebokake ing sipat jeneng liyane. Jeneng Hikmah Octa Fajrina ora bisa dilebokake ing jeneng kang asipat kharismatik lan idheasional, jeneng kasebut mung bisa dilebokake ing jeneng kang asipat insidental amarga jeneng kasebut tegese mung ngenani wektu kelairane. Saka kelimang dhata ing ndhuwur kabeh campuran antarane temporal lan aksidental. Temporal yaiku jeneng adhedhasar wektu kelairane, dene aksidental yaiku jeneng adhedhasar kedadeyan kang lagi utawa wis kelakon. Jeneng kang adhedhasar panggonan kelairane utawa lokasional ora ditemokake, pancen jeneng sing adhedhasar papan panggonan kelairane iku jarang ana.

b. Sipate Sesambungan Sintagmatik kang Asipat Enkapsulatif sajrone Jeneng Bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun sing Lair Taun 2010-2015 awujud Frasa

Jeneng uga bisa awujud frasa. Jeneng kang awujud frase bisa dideleng saka tegese saben-saben tembung, saka tembung-tembung kasebut yen digabung ora nuwuhake teges anyar. Beda karo tembung camboran, yen digabung tembung-tembunge nuwuhake teges anyar. Jeneng kang awujud frasa bisa kasusun saka rong tembung utawa luwih. Ing ngisor iki diandharake tegese jeneng kang awujud frasa.

Tabel 4.4
Jeneng kang Asipat Kharismatik

No.	Jeneng	Sipat Kharismatik		
		Agamawan	Negarawan	Artis
1	Fitri Ayu	-	-	√
2	Mohammad Yusuf Prianto	√	-	-
3	Muhamad Abimanyu	√	√	-
4	Muhammad Arif	√	-	√
5	Rieke Diyah	-	√	-

Adhedhasar tabel 4 ing ndhuwur, bisa diweruhi yen jeneng-jeneng ing ndhuwur asipat enkapsulatif amarga mung nduweni sipat jeneng kharismatik. Tandha centhang (√) nuduhake yen tembung kasebut bisa ditampa, dene tandha setrip (-) nuduhake yen tembung kasebut ora bisa ditampa. Dhata (1) jeneng asipat kharismatik kang adhedhasar jenenge artis yaiku Fitri Ayu Maresa. Dhata (2) ing ndhuwur jeneng kharismatik kang mung adhedhasar agamawan, yaiku Nabi Muhammad lan Nasi Yusuf. Dadi bisa ditampa yen dhata jeneng (2) kalebu jeneng kang nduweni sipat sesambungan enkapsulatif. Dhata (3) minangka jeneng kang adhedhasar agamawan lan negarawan. Adhedhasar agamawan yaiku adhedhasar jenenge Nabi Muhammad, lan adhedhasar negarawan yaiku jenenge salah siji tokoh ing crita mahabarata yaiku Abimanyu.. Dhata (4) jeneng kang nduweni sipat kharismatik adhedhasar agamawan lan artis. Adhedhasar agamawan yaiku Nabi Muhammad lan adhedhasar artis yaiku Arif Muhammad. Lan dhata (5) jeneng kang adhedhasar negarawan yaiku Rieke Diah Pitaloka.

Kelima jeneng ing ndhuwur kalebu sipat sesambungan sintagmatik enkapsulatif amarga ora bisa didistribusi ing sipat jeneng liyane, dadi jeneng-jeneng kasebut mung nduweni sipat jeneng kharismatik. Tuladhane dhata (1) Mohammad Yusuf Prianto, jeneng kasebut ora mungkin manggon ing jeneng kang asipat insidental amarga dideleng saka tegese jeneng kasebut adhedhasar jenenge Nabi yaiku Nabi Muhammad lan Nabi Yusuf.

Tabel 4.5
Jeneng kang Asipat Idheasional

No.	Jeneng	Sipat Idheasional		
		Keslametan	Panguripan	Dedeg
1	Cahaya Cinta Amelia	-	-	√
2	Panji Anggit Danu Tirta	-	√	-
3	Kevin Aditya	√	-	-
4	Shifa Nur Maula	-	√	-
5	Azahra	-	√	√

	Jenita Pasya			
6	Kirana Cinta Lestari	-	-	√
7	Adifa Reynata	-	√	-
8	Aji Pangestu	-	√	-
9	Anisa Tyas Astuti	-	√	-
10	Putra Teguh Rama	-	√	-
11	Wahyu Verdian	-	√	-
12	Farel Abi Nugraha	-	√	-
13	Anggi Pratama	-	√	-
14	Intan Putri Lestari	-	-	√
15	Rahmad Maulana	-	√	-

Adhedhasar tabel 4.5 ing ndhuwur bisa diweruhi jeneng-jeneng kasebut asipat idheasional kang ngandhut donga kangge keslametan, donga kangge panguripan, lan donga kangge dedege. Limalas jeneng ing ndhuwur mung nduweni sasipat jeneng. Tandha centhang (√) nuduhake yen tembung kasebut bisa ditampa, dene tandha setrip (-) nuduhake yen tembung kasebut ora bisa ditampa. Dhata (1), lan (3) kalebu jeneng idheasional kang nduweni donga kangge keslametan ing donya lan akherat sing nduweni jeneng. Dhata (2), (4), (7), (8), (9), (10), (11), (12), (13), lan (15) kalebu jeneng idheasional kang ngandhut donga kangge panguripane sing nduweni jeneng. Dhata (6), lan (14) kalebu jeneng idheasional kang ngandhut donga kangge dedeg kang nduweni jeneng. Donga kangge dedege yaiku donga amrih sing nduweni jeneng kasebut nduweni praupan sing ayu utawa nggantheng. Dene dhata (5) kalebu jeneng idheasional kang ngandhut donga kangge panguripan lan dedege sing nduweni jeneng. Dadi ing sajeneng kasebut ngandhut rong donga amrih panguripane ing donya lancar lan nduweni praupan kang ayu.

Limalas jeneng ing ndhuwur kalebu jeneng kang nduweni sipat sesambungan sintagmatik enkapsulatif amarga jeneng-jeneng kasebut mung nduweni sasipat jeneng yaiku idheasional. Dadi jeneng-jeneng kasebut ora bisa disubstitusi ing sipat jeneng liyane. Kayata jenenge Cahya Cinta Amelia, jeneng kasebut nduweni teges anak kang nduweni sunar katresnan lan dadi wong sing sregep. Saka teges kasebut bisa dimangerteni yen jeneng kasebut ngandhut donga kangge panguripane amrih lancar samubarange. Mokal yen jeneng kasebut kalebu jeneng sing nduweni sipat kharismatik utawa insidhental.

Tabel 4.6
Jeneng kang Asipat Insidhental

No.	Jeneng	Sipat Insidhental		
		Temporal	Aksidhental	Lokasional
1	Dwi Febrian	√	√	-
2	Febrian Suluh	√	√	-
3	Eka Putri Yulianti	√	√	-
4	Julian Dwi Hasanah	√	√	√
5	Angga Trio Aprillian	√	√	-

Tabel 4.6 ing ndhuwur bisa diweruhi yen jeneng-jeneng kasebut asipat insidhental kang adhedhasar temporal, aksidhental, lan lokasional. Jeneng kang adhedhasar temporal yaiku adhedhasar wektu kelairan, aksidhental yaiku adhedhasar aksi kang wis kadadeyan utawa lagi kadadeyan, lan lokasional yaiku jeneng kang adhedhasar papan panggonan nalika lair. Tandha centhang (√) nuduhake yen tembung kasebut bisa ditampa, dene tandha setrip (-) nuduhake yen tembung kasebut ora bisa ditampa. Dhata (1) kalebu jeneng asipat insidhental adhedhasar temporal lan aksidhental. Adhedhasar temporal yaiku saka tembung Febrian sing dijupuk saka arane sasi Februari, lan aksidhental yaiku saka tembung Dwi sing kangge nengeri yen dheweke anak nomer loro ing kulawargane. Dhata (2) kalebu jeneng kang asipat insidhental adhedhasar temporal lan aksidhental, iku bisa dimangerteni saka tembung Febrian saka sasi Februari lan Suluh kang tegese mbarep. Dadi jeneng kasebut adhedhasar sasi lan aksi yaiku dheweke minangka anak mbarep. Dhata (3) kalebu jeneng kang asipat insidhental adhedhasar temporal lan aksidhental. Saka jeneng kasebut sing nuduhake jeneng kasebut kalebu jeneng temporal lan aksidhental bisa dideleng saka tembung Eka lan Yulianti. Tembung Eka dijupuk adhedhasar aksi amarga dheweke anak kang sepisan lair, dene Yulianti dijupuk saka arane sasi Juli. Dhata (4) kalebu jeneng insidhental kang adhedhasar temporal, aksidhental, lan lokasional. Tembung julian dijupuk saka sasi Juli, Dwi dijupuk saka dheweke minangka anak nomer loro, lan Hasanah dijupuk saka jeneng rumah sakit ing Madiun yaiku RS Al Hasanah. Jeneng sing kaya mangkene wis jarang ditemoni, amarga akeh sing nganggep jeneng kang adhedhasar papan panggonan iku kurang modern. Dhata (5) kalebu jeneng insidhental kang adhedhasar temporal lan aksidhental. Tembung Angga dijupuk saka arane dina yaiku Anggara, Trio dijupuk amarga dheweke anak nomer telu, lan Aprillian dijupuk saka arane sasi April.

Kelima jeneng ing ndhuwur kalebu jeneng kang nduweni sipat sesambungan sintagmatik kang enkapsulatif amarga jeneng-jeneng kasebut ora nduweni sipat jeneng liya mung insidhental. Tuladhane jeneng Dwi Febrian, jeneng kasebut nduweni sipat jeneng

insidental amarga jeneng kasebut dijupuk adhedhasar wektu kelairane lan aksi nalika lair. Mokal yen jeneng kasebut nduweni sipat kharismatik lan idheasional.

c. Sipate Sesambungan Sintagmatik kang Asipat Enkapsulatif sajrone Jeneng Bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun sing Lair Taun 2010-2015 awujud Aneksi

Wujude jeneng uga bisa aneksi. Jeneng kang awujud aneksi saben-saben tembungé yen digathukake ora nuwuhake teges anyar. Jeneng kang awujud aneksi pancen rada jumbuh karo jeneng kang awujud frase, nanging ana bedane. Bedane jeneng kang awujud aneksi teges antarane tembung siji lan sijine ora adoh sesambungane, dene frase tegese tembung siji lan sijine beda adoh sesambungane. Kanggo luwih cethane ing ngisor iki dijlentrehake tegese jeneng kang awujud aneksi.

**Tabel 4.7
Jeneng asipat Kharismatik**

No.	Jeneng	Sipat Kharismatik		
		Agamawan	Negarawan	Artis
1	Muhammad Zakariya	√	-	-
2	Dhani Andika	-	-	√
3	Ilham Ahmad	√	-	-
4	Pasha Willian Sanchia	-	-	√
5	Gabriel Bagus	√	-	√

Tabel 4.7 ing ndhuwur nuduhake jeneng kang nduweni sipat jeneng mung kharismatik. Jeneng-jeneng ing ndhuwur kalebu sipat sesambungan sintagmatik enkapsulatif amarga mung nduweni sasipat jeneng yaiku kharismatik. Tandha centhang (√) nuduhake yen tembung kasebut bisa ditampa, dene tandha setrip (-) nuduhake yen tembung kasebut ora bisa ditampa. Dhata (1) kalebu jeneng kang nduweni sipat jeneng kharismatik yaiku saka jenenge Nabi Muhammad lan Nabi Zakariya. Dhata (2) kalebu jeneng kang asipat kharismatik njupuk saka jenenge artis Ahmad Dhani lan Andika Pratama. Dhata (3) kalebu jeneng asipat kharismatik adhedhasar agamawan yaiku saka jeneng Nabi Muhammad. Dhata (4) kalebu jeneng kang asipat kharismatik kang njupuk saka jenenge artis Indonesia. Lan dhata (5) kalebu jeneng kang asipat kharismatik adhedhasar agamawan lan artis. Yaiku jenenge malaikat Jibril lan jenenge artis Bagus Akbar.

Saka kelimang jeneng ing ndhuwur kalebu jeneng kang nduweni sipat sesambungan sintagmatik kang enkapsulatif. Jeneng-jeneng kasebut bisa kalebu jeneng kang nduweni sipat sesambungan sintagmatik enkapsulatif amarga jeneng kasebut mung nduweni sasipat jeneng yaiku kharismatik. Dadi jeneng kasebut ora bisa disubstitusi ing sipat jeneng liyane yaiku idheasional lan insidental. Kayata jeneng Muhammad

Zakariya, jeneng kasebut gawe jenenge Nabi Muhammad lan Nabi Zakariya kang digabung dadi siji. Dadi mokal yen jeneng Muhammad Zakariya kalebu jeneng kang idheasional lan insidental.

**Tabel 4.8
Jeneng Asipat Idheasional**

No.	Jeneng	Sipat Idheasional		
		Keslametan	Panguripan	Dedeg
1	Adela Aloysius	-	√	-
2	Zahra Adena	-	-	√
3	Fajri Amanda	-	√	-
4	Kirana Adhwa	-	-	√
5	Alexa Nayana	-	√	-

Tabel 4.8 ing ndhuwur nuduhake jeneng kang nduweni sipat jeneng mung idheasional. Jeneng-jeneng ing ndhuwur kalebu sipat sesambungan sintagmatik enkapsulatif amarga mung nduweni sasipat jeneng yaiku idheasional. Tandha centhang (√) nuduhake yen tembung kasebut bisa ditampa, dene tandha setrip (-) nuduhake yen tembung kasebut ora bisa ditampa. Dhata (1) kalebu jeneng kang nduweni sipat jeneng idheasional yaiku donga kanggo panguripane. Dhata (2) kalebu jeneng kang nduweni sipat jeneng idheasional yaiku donga kanggo dedege amrih nduweni dedeg sing apik. Dhata (3) kalebu jeneng kang nduweni sipat idheasional yaiku donga kanggo panguripane bisa kaya tumetese embun nalika isuk. Dhata (4) kalebu jeneng kang nduweni sipat idheasional yaiku donga kanggo dedege. Lan dhata (5) kalebu jeneng kang nduweni sipat idheasional yaiku donga kanggo panguripane.

Saka kelimang jeneng ing ndhuwur kalebu jeneng kang nduweni sipat sesambungan sintagmatik kang enkapsulatif. Jeneng-jeneng kasebut bisa kalebu jeneng kang nduweni sipat sesambungan sintagmatik enkapsulatif amarga jeneng kasebut mung nduweni sasipat jeneng yaiku idheasional. Dadi jeneng kasebut ora bisa disubstitusi ing sipat jeneng liyane yaiku kharismatik lan insidental. Kayata jeneng Adela Aloysius, jeneng kasebut mung nduweni sipat jeneng idheasional yaiku donga kanggo panguripane lan ora nduweni sipat jeneng kharismatik lan insidental. Dadi mokal yen jeneng kasebut isa kalebu sipat jeneng kharismatik utawa insidental.

**Tabel 4.9
Jeneng Asipat Insidental**

No.	Jeneng	Sipat Jeneng Insidental		
		Temporal	Aksidental	Lokasional
1	Agus Ramadhan	√	-	-
2	Aditya Putra Takbir	√	√	-

3	Aisya Nuzulul Ramadhan	√	√	-
4	Sura Oktovian	√	-	-
5	Anggara Aprilian	√	-	-

Tabel 4.8 ing ndhuwur nuduhake jeneng kang nduweni sipat jeneng mung insidental. Jeneng-jeneng ing ndhuwur kalebu sipat sesambungan sintagmatik enkapsulatif amarga mung nduweni sasipat jeneng yaiku insidental. Tandha centhang (√) nuduhake yen tembung kasebut bisa ditampa, dene tandha setrip (-) nuduhake yen tembung kasebut ora bisa ditampa. Dhata (1) kalebu jeneng kang nduweni sipat jeneng insidental adhedhasar wulan lan sasine nalika lair. Dhata (2) kalebu jeneng kang nduweni sipat jeneng insidental kang adhedhasar dina lan kadadeyan yaiku nalika takbir. Dhata (3) kalebu jeneng kang nduweni sipat jeneng insidental kang adhedhasar temporal lan aksidental. Dhata (4) jeneng kang asipat insidental adhedhasar wektu kelairane yaiku sasi lan wulan. Lan dhata (5) kalebu jeneng kang nduweni sipat insidental yaiku adhedhasar dina lan sasi kelairane.

Saka kelimang jeneng ing ndhuwur kalebu jeneng kang nduweni sipat sesambungan sintagmatik kang enkapsulatif. Jeneng-jeneng kasebut bisa kalebu jeneng kang nduweni sipat sesambungan sintagmatik enkapsulatif amarga jeneng kasebut mung nduweni sasipat jeneng yaiku insidental. Dadi jeneng kasebut ora bisa disubstitusi ing sipat jeneng liyane yaiku kharismatik utawa idheasional kabukten saka jeneng Agus Ramadhan. Jeneng kasebut adhedhasar wektu kelairane yaiku sai Agustus lan wulan pasa. Dadi mokal yen jeneng kasebut isa kalebu sipat jeneng kharismatik utawa insidental.

2. Sesambungan Sintagmatik kang Asipat Dhistributif sajrone Jeneng Bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun sing Lair Taun 2010-2015 Adhedhasar Wujude

Sesambungan sintagmatik nduweni sipat loro, yaiku Enkapsulatif lan Dhistributif. Sesambungan sintagmatik kang asipat enkapsulatif wis diandharake ing ndhuwur. Sabanjure bakal diandharake sipat sesambungan sintagmatik kang dhistributif. Sajrone bab II wis diandharake ngenani sipate sesambungan sintagmatik kang dhistributif, yaiku jeneng kang bisa didistribusekake. Adhedhasar asil anggane nganalisis jeneng ngenani jenenge bocah, jeneng-jeneng kang sipate dhistributif yaiku jeneng-jeneng kang bisa nyulih jeneng liyane. Ateges jeneng kasebut nduweni luwih saka siji sipate jeneng. nduweni sipat ora netep, tegese bisa nyulih tembung liyane. Kangge luwih cethane, ing ngisor iki dijlentrehake ngenani jeneng kang asiapat dhistribusi.

a. Sipate Sesambungan Sintagmatik kang Asipat Dhistributif sajrone Jeneng Bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun sing Lair Taun 2010-2015 awujud Tembung Camboran

Jenenge bocah kang asipat dhistributif kang awujud tembung camboran ana 70 jeneng. Saka 70 jeneng iku asipat dhistributif nduweni sipat jeneng kang luwih saka siji, tegese jeneng kasebut bisa nduweni sipat campuran antarane kharismatik, idheasional, lan insidental. Jeneng kang asipat dhistributif pancen akeh ditemokake tinimbang jeneng kang asipat enkapsulatif. Luwih cethane dijlentrehake ing ngisor iki ngenani jeneng kang awujud tembung camboran kang asipat dhistributif.

**Tabel 4.10
Jeneng kang Asipat Dhistributif**

No.	Jeneng	Sipat Jeneng		
		Kharismatik	Idheasional	Insidental
1	Mochamad Enzi Tri Kasmara	√	√	-
2	Muhammad Ardan	√	√	-
3	Muhammad Risky	√	√	-
4	Mohammad Risky Ananda	√	√	-
5	Muhammad Eko Siswanto	√	√	-
6	Muhammad Denis Setiawan	√	√	-
7	Ahmad Fery Pratama	√	√	-
8	Muhammad Aziz Januarta	√	-	√
9	Ahmad Saipul	√	√	-
10	Muhammad Hidayat	√	√	-
11	Muhammad Haris Akhsan	√	√	-
12	Muhammad Haidar Zacky	√	√	-
13	Ahmad Alfinza	√	√	-
14	Fahryza Muhamad	√	√	-
15	Muhammad Naufal Sholih	√	√	-
16	Kullaha Adam	√	√	-

	Kusaini			
17	Mohammad Victor Pratama	√	√	–
18	Ahmad Rizky	√	√	–
19	Mohammad Fais	√	√	–
20	Ahmad Anwar Fuadi	√	√	–
21	Muhammad Risky Akbar	√	√	–
22	Tri Oktavia	–	√	√
23	Deni Novitasari	–	√	√
24	Andre Noviansyah	–	√	√
25	Samsul Noviya Anwar	–	√	√
26	Margareta Noviya	–	√	√
27	Saska Wahyu Ramadhani	–	√	√
28	Septi Adam Putra Risky	√	√	√
29	Dhea Putry Ramadhani	–	√	√
30	Ahmad Bagus Febrian	√	√	√
31	Ardita Dewi Noviana	–	√	√
32	Yoga Anugrah Ramadhani	–	√	√
33	Desita Ayu Zahra	–	√	√
34	Salsa Alya		√	√
35	Gilang Ramadhan	√	–	√
36	Salsabila Ayu Ramadhani	–	√	√
37	Tomi Ramadhani	√	–	√
38	Marcel Anggara	√	–	√
39	Sandra Dwi Novebian	–	√	√
40	Tari Dwi Aprilia	–	√	√
41	Keisya Novianta Putri	–	√	√
42	Nur Fitria Septiani	–	√	√
43	Wahyu	–	√	√

	Takbir Pratama			
44	Yesica Nur Ramadhani	–	√	√
45	Ayu Mey Ariyanto	–	√	√
46	Jelita Dwi Oktaviana	–	√	√
47	Oktaviana Fitriani	–	√	√
48	Muhamad Septian Dwi Kurniawan	√	√	√
49	Rivan Oktaviandi	–	√	√
50	Desi Novitasari	–	√	√
51	Oktavia Yolanda Putri Pertiwi	–	√	√
52	Oktaviano Fahdiansyah	–	√	√
53	Rangga Febrian Adi	–	√	√
54	Arnanda Putri Novitasari	–	√	√
55	Bitra Oktavia Sari	–	√	√
56	Nur Safa Okta Farani	–	√	√
57	Johan Nova Setiawan	–	√	√
58	Salfa Ika Novitasari	–	√	√
59	Juniar Batista	–	√	√
60	Istnaini Noor Firdaus	–	√	√
61	Gading Okta Nur	√	–	√
62	Ayub Arya Novebian	√	√	√
63	Septian Dwi Cahyono	–	√	√
64	Kharis Ramadhan Nasution	–	√	√
65	Chelsea Septiana	√	–	√
66	Stevani Ramadhani	–	√	√
67	Mail Ramadhan	√	–	√
68	Dika Oktavia	–	√	√
69	Geby Raditya Novarisko	√	–	√
70	Musa Febri	√	√	√

	Nur Hakim		
--	-----------	--	--

Adhedhasar tabel 8 ing ndhuwur bisa diweruhi yen jeneng-jeneng kasebut nduweni luwih saka siji sipat jeneng. Beda karo jeneng sing asipat enkapsulatif kang mung nduweni siji sipat jeneng. Dhata (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7), (9), (10), (11), (12), (13), (14), (15), (16), (17), (18), (19), (20), lan (21) nuduhake jeneng kang nduweni sipat kharismatik lan idheasional. Dhata (8), (35), (37), (38), (61), (65), (67), lan (69) nuduhake jeneng kang nduweni sipat kharismatik lan insidental. Dhata (22), (23), (24), (25), (26), (27), (29), (31), (32), (33), (34), (36), (39), (40), (41), (42), (43), (44), (45), (46), (47), (49), (50), (51), (52), (53), (54), (55), (56), (57), (58), (59), (60), (63), (64), (66), lan (68) nuduhake jeneng kang nduweni sipat idheasional lan insidental. Dene dhata (28), (30), (48), (62), lan (70) nuduhake jeneng kang nduweni sipat kharismatik, idheasional lan insidental.

Dadi bisa didudut yen jeneng kang asipat dhistributif nduweni sipat jeneng luwih saka siji kayata kharismatiklan lan idheasional, kharismaik lan insidental, idheasional lan insidental, utawa kharismatik, idheasional, lan insidental. Mulane sajrone tabel ing ndhuwur diwenehi tandha centhang (√) kanggo nuduhake yen jeneng kasebut bisa ditampa lan bisa disubstitusi ing luwih saka siji sipat jeneng.

b. Sipate Sesambungan Sintagmatik kang Asipat Dhistributif sajrone Jeneng Bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun sing Lair Taun 2010-2015 awujud Frasa

Jeneng kang awujud frase kang asipat dhistributif iki nduweni luwih saka siji sipat jeneng. Maksude, jeneng kasebut bisa manggon ing sipat jeneng apa wae amarga nduweni sipat jeneng kang luwih saka siji. Kayata jeneng kang nduweni sipat kharismatiklan lan idheasional, kharismaik lan insidental, idheasional lan insidental, utawa kharismatik, idheasional, lan insidental. Sipat-sipat iku ana ing sajeneng kang ndadekake jeneng kasebut nduweni sipat sesambungan sintagmatik dhistributif. Kanggo luwih cethane dijlentrehake ing ngisor iki jeneng kang asipat dhistributif.

**Tabel 4.11
Jeneng kang Asipat Dhistributif**

No	Jeneng	Sipat Jeneng		
		Kharisma tik	Idheasio nal	Insidhen tal
1	Muhamad Abi	√	√	–
2	Ahmad Arifin	√	√	–
3	Ahmad Fadlan	√	√	–
4	Muhamma d Irfansyah	√	√	–
5	Januari Kristianto	–	√	√
6	Isa	√	–	√

	Oktavian			
7	Aisya Ramadhan	–	√	√
8	Riski Yulianto	–	√	√
9	Liuthfian Rajaban	–	√	√
10	Raka Oktavia	–	√	√
11	Abdurahma n Zaky	√	√	–
12	Almira Juliani	√	–	√
13	Raisha Ramadhani	√	–	√
14	Sufyan Febrianto	√	–	√
15	Rina Aprillia Megawati	√	–	√
16	Abdurahma n Alfatih Ramadhan	√	√	√
17	Laudya Mey Davina	√	√	√
18	Septian Adi Nugraha	√	√	√
19	Ibrahim Haziyyah Isnain	√	√	√
20	Muhamad Aqilah Azman Safari	√	√	√

Adhedhasar tabel 9 ing ndhuwur bisa diweruhi yen jeneng-jeneng kasebut nduweni luwih saka siji sipat jeneng kang ndadekake jeneng-jeneng kasebut nduweni sipat sesambungan sintagmatik dhistributif. Beda karo jeneng sing asipat enkapsulatif kang mung nduweni siji sipat jeneng. Dhata (1), (2), (3), (4), lan (11) nuduhake jeneng kang asipat dhistributif amarga nduweni luwih saka siji sipat jeneng yaiku kharismatik lan idheasional. Dhata (6), (12), (13), (14), lan (15) nuduhake jeneng kang bisa disubstitusi amarga nduweni sipat jeneng kharismatik lan insidental. Dhata (5), (7), (8), (9), lan (10) nuduhake jeneng kang nduweni sipat sesambungan sintagmatik dhistributif amarga nduweni rong sipat jeneng yaiku idheasional lan insidental. Lan dhata (16), (17), (18), (19) lan (20) nuduhake jeneng kang bisa disubstitusi ing sipat jeneng liya amarga nduweni telung sipat jeneng yaiku kharismatik, idheasional, lan insidental. Katelu sipat jeneng iki ana ing sajeneng.

Adhedhasar jlentrehan ing ndhuwur, jeneng-jeneng kasebut kalebu jeneng kang nduweni sipat sesambungan sintagmatik dhistributif. Jeneng-jeneng kasebut bisa nduweni luwih saka siji sipat jeneng sing tegese jeneng kasebut bisa manggon ing sipat jeneng apa wae kayata jeneng kang nduweni sipat kharismatik lan idheasional,

kharismatik lan insidental, idheasional lan insidental, utawa katelune sipat mau ana ing sajengeng.

c. **Sipate Sesambungan Sintagmatik kang Asipat Dhistributif sajrone Jeneng Bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun sing Lair Taun 2010-2015 awujud Aneksi**

Aneksi uga salah siji wujud jeneng. Jeneng kang awujud aneksi teges saben-saben tembung ora beda adoh lan yen digabung ora nuwuhake teges anyar. Ing ngisor iki dijlentrehake tegese jeneng kang kalebu jeneng awujud aneksi kang nduweni sipat sesambungan sintagmatik distributif.

Tabel 4.12
Jeneng kang Asipat Dhistributif

No	Jeneng	Sipat Jeneng		
		Kharisma tik	Idheasio nal	Insidhen tal
1	Muhamma d Ezra	√	√	–
2	Noah Sarid Elikai	√	√	–
3	Habibie Andriya	√	√	–
4	Rashif Rahadian	√	√	–
5	Fatin Zarina	√	√	–
6	Arqan Qurbana	√	–	√
7	Daud Putra Purnama	√	–	√
8	Prinz Barack Novian	√	–	√
9	Asyraf Syarif Agusta	√	–	√
10	Ainun Noori Febrianti	√	–	√
11	Khairina Putri Oktavia	–	√	√
12	Syawal Putra Mahzuz	–	√	√
13	Nadeera Aileen Dzulhijjah	–	√	√
14	Meida Faizah	–	√	√
15	Andrina Marcile Oktavina	–	√	√
16	Shakeela Malaika Rajabi	√	√	√
17	Bilqis Adelia	√	√	√

	Muharamm ah			
18	Fairuz Intan Meilani	√	√	√
19	Fitrah Iskandar Arsyad	√	√	√
20	Zahra Nurina Yulia Khadijah	√	√	√

Adhedhasar tabel 10 ing ndhuwur jeneng awujud aneksi kang kalebu sesambungan sintagmatik asipat dhistributif amarga jeneng-jeneng kasebut nduweni luwih saka siji sipat jeneng. Dhata (1), (2), (3), (4), lan (5) nuduhake jeneng kang nduweni sipat jeneng kharismatik lan idheasional. Dhata (6), (7), (8), (9), lan (10) nuduhake jeneng kang nduweni sipat jeneng kharismatik lan insidental. Dhata (11), (12), (13), (14), lan (15) kalebu jeneng kang nduweni sipat idehasional lan insidental. Lan dhata (16), (17), (18), (19), lan (20) nuduhake jeneng kang nduweni sipat kharismatik, idheasional, lan insidental. Saka 20 dhata jenenge bocah ing ndhuwur bisa diweruhi yen jeneng-jeneng kasebut kalebu jeneng kang nduweni sipat sesambungan sintagmatik dhistributif amarga bisa disubstitusi ing sipat jeneng apa wae kayata jeneng kang nduweni sipat kharismatik lan idheasional, kharismatik lan insidental, idheasional lan insidental, utawa kharismatik, idheasional lan insidental.

Dadi bisa didudut yen jeneng kang asipat dhistributif nduweni sipat jeneng luwih saka siji kayata kharismatiklan lan idheasional, kharismaik lan insidental, idheasional lan insidental, utawa kharismatik, idheasional, lan insidental. Mulane sajrone tabel ing ndhuwur diwenehi tandha centhang (√) kanggo nuduhake yen jeneng kasebut bisa ditampa lan bisa disubstitusi ing luwih saka siji sipat jeneng.

Asil Panliten lan Dhiskusi Asil Panliten

Sawise diandharake lan dijlentrehake jinise sesambungan sintagmatik sajrone jenenge bocah, banjur ing kene bakal diandharake asil panliten. Adhedhasar andharan lan jlentrehan dhata sadurunge, bisa dingerteni yen wujud jeneng iku ana 3, ing antarane yaiku tembug camboran, frase, lan aneksi. Jeneng-jeneng kasebut banjur dionceki sesambungan sintagmatike. Sipat sesambungan sintagmatik ana 2 yaiku enkapsulatif lan dhistributif. Jeneng kang asipat enkapsulatif yaiku jeneng kang mung nduweni sasipat jeneng. Dene jeneng kang asipat dhistributif yaiku jeneng kang nduweni luwih saka sasipat jeneng.

Adhedhasar asil panliten, dhiskusi asile panliten ngenani jinise sesambungan sintagmatik sajrone jenenge bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun kang cacah ana 2, yaiku enkapsulasi lan dhistribusi. Panliten iki beda karo panlitene Taukit (2013) kang ngandharake wujud lan teges jenenge wong jawa metropolitan ing

kutha Surabaya. Dadi ing panliten kasebut asile arupa wujud jeneng lan tegese jenenge wong jawa metropolitan ing kutha Surabaya. Dene ing panliten iki ora mung ngandharake ngenani wujud lan tegese jeneng, nanging uga ngandharake sesambungan sintagmatik sajrone jenenge bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun kang lair taun 2010-2015. Panlitene Taukit (2013) kasebut didadekake dhasar anggane nggolongake jeneng adhedhasar wujud jeneng, lan kanggo meruhi jeneng kasebut nduweni sipat sesambungan sintagmatik enkapsulatif utawa dhistributif bisa adhedhasar sipate jeneng kang diduweni jeneng kasebut.

Panliten iki uga slaras karo panemune Prawiroatmodjo (1955:76) kang ngandharake yen ana jeneng kang awujud tembung camboran. Jeneng kasebut biyane kadadeyan saka telung tembung nganti limang tembung. Panemune Prawiroatmodjo mung ngandharake yen ana jeneng kang awujud tembung camboran, nanging durung ngandharake titikane jeneng kang awujud tembung camboran. Saliyane panemune Prawiroatmodjo, panliti iki uga slaras karo panemune Arifin (1983:33), kang ngandharake yen ana jeneng kang awujud frase. Panemune Arifin iki mung ngandharake yen jeneng iku bisa awujud frase, nanging durung diandharake ngenani titikane jeneng kang awujud frase. Lan panliten iki uga slaras karo panemune Mess (1953:58-59), kang ngandharake yen jeneng bisa awujud aneksi. Panemune Mess iki luwih jangkep tinimbang panemu-panemune ahli ing ndhuwur, Mess ngandharake titikane jeneng kang kalebu aneksi.

Saliyane slaras karo panemune ahli ing ndhuwur, panliten iki uga slaras karo panemune Robert lan Henry (1993), kang ngandharake jenenge wong iku nduweni sipat kang kinandhut sajrone jeneng kasebut adhedhasar *orientasi* pawewehe jeneng. Sipate jeneng kasebut bisa diperang dadi telu, yaiku 1) jenenge wong kang asipat *kharismatik*, 2) jenenge wong kang asipat *idheasional* utawa *konseptual*, lan 3) jenenge wong kang asipat *insidental*. Dene ing panliten iki, sipate jeneng kasebut didadekake dhasar jeneng kasebut kalebu jeneng kang nduweni sipat sesambungan sintagmatik enkapsulatif utawa dhistributif.

Adhedhasar dhiskusi ing ndhuwur, bisa didudut yen sintagmatik sajrone jenenge bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun kang lair taun 2015 bisa diweruhi wujud lan sipate. Jinise sesambungan sintagmatik sajrone jenenge bocah ana 2, yaiku enkapsulasi lan dhistribusi. Tembung kang asipat enkapsulatif adhedhasar sipate jeneng kang ora luwih saka siji. Dene jeneng kang asipat dhistributif dhasare sipate jeneng kang luwih saka siji. Saliyane kuwi, panliten iki uga bisa njangkepi andharane para ahli kaya kang wis diandharake sadurunge.

PANUTUP

Dudutan

Jeneng yaiku panganggane teges kang nengeri lan nyebutake basa lan satuwan-satuwan linguistik kang arupa tembung, frase, lan aneksi kang nduweni maksud,

makna utawa teges sajrone jenenge wong, dene aran digunakake kanggo nengeri lan nyebutake samubarang saliyanane manungsa. Jeneng adhedhasar wujud diperang dadi telu yaiku tembung camboran, frase, lan aneksi. Jeneng uga nduweni sipat sing bisa diperang dadi telu yaiku kharismatik, idheasional, lan insidental. Jinise sesambungan sintagmatik sajrone jenenge bocah iki cacah ana loro, yaiku enkapsulasi lan dhistribusi.

Wujud jeneng ing kene ana 3, yaiku tembung camboran, frase, lan aneksi. Jeneng-jeneng kang ora bisa didistribusi ing sipat jeneng liya asipat enkapsulatif sajrone sesambungan sintagmatik kang cacah 90 jeneng. Rinciane yaiku, jeneng kang wis digolongake adhedhasar wujud banjur diperang maneh adhedhasar sipate kang ana 3, yaiku kharismatik, idheasional, lan insidental. Sabanjure bisa diweruhi jeneng-jeneng kang nduweni sipat enkapsulatif sajrone sesambungan sintagmatik. Jeneng kang nduweni sasipat jeneng iku kalebu jeneng kang nduweni sipat sesambungan sintagmatik enkapsulatif kang cacah ana 90 jenenge bocah kang asipat enkapsulatif. Dene jeneng kang nduweni luwih saka sasipat jeneng iku kalebu jeneng kang nduweni sipat sesambungan sintagmatik dhistributif, kang cacah ana 110 jeneng.

Pamrayoga

Asile panliten ngenani sesambungan sintagmatik sajrone jenenge bocah ing Kecamatan Saradan Kabupaten Madiun sing lair taun 2010-2-15 iki isih akeh kang durung diteliti kanthi cetha. Kang durung diteliti ing panliten iki yaiku maksud saka jeneng-jeneng kasebut. Saliyane iku, panliten iki durung merng wujud jeneng kanthi luwih rinci, kayata durung merang jinis-jinise tembung camboran, frase, utawa aneksi. Mula diajab ana panliten kang luwih cetha supaya panliten ngenani sesambungan sintagmatik, mligine ngenani jeneng bisa luwih ngrembaka. Panliti uga sadhar yen panliten iki isih adoh saka kasmurnan, mula panliti ngarepake ana panyaru kang sipate mangun supaya panliten sabanjure luwih apik.

KAPUSTAKAN

Adipitoyo, Sugeng. 2005. *Hegemoni Negara terhadap Etnis Cina melalui Bahasa (Studi Kasus Penamaan WNI Keturunan Etnis Cina di Surabaya [Kampung Pacinan] dengan Leksikon Bahasa Jawa pada Masa Awal Orde Baru dan Perkembangannya sampai Sekarang*. Surabaya: UNESA.

Aminuddin. 1998. *Semantik*. Bandung: Sinar Baru.

_____. 2003. *Semantik. Pengantar Studi tentang Makna*. Bandung :Sinar Baru.

- Arifin, Syamsul, dkk. 1983. *Struktur Frase Bahasa Jawa*. Yogyakarta: Balai Penelitian Bahasa Departemen Pendidikan dan Kebudayaan.
- Chaer, Abdul. 2009. *Pengantar Semantik Bahasa Indonesia*. Cetakan II. Jakarta: PT Rineka Cipta.
- Desiani, Novi. 2016. "*Sesambungan Paradigmatik lan Sintagmatike Leksikon ing Dolanan*". Skripsi tidak diterbitkan. Surabaya: PBS Dhaerah FBS UNESA
- Djasudarma, T. Fatimah. 2009. *Semantik 1 : Makna Leksikal dan Gramatikal*. Bandung: PT Refika Aditama.
- Gudai, Darmansyah. 1989. *Semantik Beberapa Topik Utama*. Jakarta : Depdikbud
- Kridalaksana, Harimurti. 2008. *Kamus Linguistik*. Jakarta: PT. Gramedia Pustaka Utama.
- Lyons, John. 1977. *Semantics 1*. Cambridge: Cambiridge University Presss.
- Mahsun. 2014. *Metode Penelitian Bahasa: Tahapan, Strategi, Metode, dan Tekniknya*. Jakarta: PT. Rajagrafindo Persada.
- Moleong, Lexy J. 2014. *Metodologi Penelitian Kualitatif*. Bandung: PT Remaja Rosdakarya.
- Mulyana, Slamet. 1964. *Semantik (Ilmu Makna)*. Jakarta: Penerbit Jembatan.
- Mess, C.A. 1953. *Tata Bahasa Indonesia Tjetakan Ketiga*. Bandung: Badan Penerbitan G. Kolff & Co.
- Oka I.G.N. lan Supamo. 1994. *Linguistik Umum*. Direktorat Jendral Pendidikan Tinggi Dewan Pendidikan dan Kebudayaan
- Pairin, Udjang. 2010. "*Aspek Filosofis Bahasa dalam Budaya*" saka asil panliten skripsi "*Bahasa Nama dalam Budaya Jawa, Kajian Sociolinguistik*". Surabaya: Jurnal Ilmiah PADMA.
- Parera, Jos Daniel. 1991. *Sintaksis*. Edisi Kedua. Jakarta: PT. Gramedia Pustaka Utama
- Pateda, Mansoer, 1989. *Semantik Leksikal*. Flores: Nusa Indah
- Poedjosoedarmo, Soepomo dkk. 1979. *Morfologi Bahasa Jawa*. Jakarta: Pusat Pembinaan dan Pengembangan Bahasa.
- Poerwadarminta, W.J.S., 1939. *Baow Sastra Jawa*. Batavia:JB. Wolters' Uitgevers Matschappij NV
- Ramlan, M. 1983. *Sintaksis*. Yogyakarta: CV. Karyono.
- Riyadi, Slamet. 1999. *Nama Diri Etnik Jawa dan Fungsinya dalam Masyarakat dalam Buku Panduan Kongres Linguistik Nasional IX 1999*, (online), (<http://cahsasindo.blogspot.com>), diakses 17 Nopember 2014
- Sasangka, Sry Satriya Catur Wisnu. 2011. *Paramasastra Gagrag Anyar Bahasa Jawa*. Jakarta: Yayasan Paramalingua.
- Stork, F.C. 1972. *Dictionary of Language and Linguistics*. London :Applied Science Publisher LTD.
- Sudaryanto.1993. *Metode dan Teknik Analisis Bahasa: Pengantar Penelitian Wahana Kebudayaan secara Linguistik*. Yogyakarta: Duta Wacana University Press.
- Sudaryanto. 2015. *Metode dan Aneka Teknik Analisis Bahasa: Pengantar Penelitian Wahana Kebudayaan secara Linguistik*. Yokyakarta: Sanata Dharma University Press.
- Sugiri, Eddy.2001. *Proses dan Latar Belakang Perubahan Nama Diri bagi WNI Keturunan Tionghoa di Kotamadya Surabaya: Suatu Kajian Sociolinguistik Makalah Penelitian Dosen Muda*. Surabaya: UNAIR.

Suwandi, Sarwiji. 2008. *Semantik Pengantar Kajian Makna*, Yogyakarta: Media Perkasa

Taukit, Mochamad. 2013. *“Wujud lan Teges Jenenge Wong Jawa Metropolitan ing Kutha Surabaya”*. Skripsi tidak diterbitkan. Surabaya: PBS Dhaerah FBS UNESA

Tim, 2001. *Kamus Besar Bahasa Indonesia Edisi I, II, lan III*. Departemen Pendidikan Nasional. Jakarta: Balai Pustaka

Ullman, Steephen. 1997. (diadopsi oleh Sumarsono). *Pengantar Semantik*. Yogyakarta: Pustaka Pelajar.

Unhlenbeck, E.M. 1982. *Kajian Morfologi Bahasa Jawa*. Djambatan.

Utomo, Sutrisno Sastro, 2009. *Kamus Lengkap Jawa-Indonesia*. Yogyakarta: Kanisius

Verhaar, J.W.M. 1998. *Penganttar Linguistik*. Yogyakarta: Gadjah Mada University Press.

Wirjosoedarmo, Soekono. 1987. *Tata Bahasa Indonesia (Edisi Lengkap) Untuk SMTA-Universitas Pegangan Guru*. Surabaya: Sinar Wijaya.

